

UNESCO 2030 Eğitim Raporunda Umut Veren Uygulamalara Genel Bakış : Doküman İncelemesi

Metin ALTUNKAYNAK¹

¹Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, metinaltunkaynak01@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 2020-03-25

Kabul Tarihi/Accepted: 2020-04-05

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü ya da İngilizce kısaltmasıyla UNESCO'nun kapsayıcı ve eşitlikçi bir eğitim sağlamak ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmek amacıyla hazırladığı 2030 eğitim hedefleri raporunu incelemektir. Çalışmada betimsel araştırma tekniklerinden doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Raporda tüm öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam biçimleri, insan hakları, cinsiyet eşitliği, barış ve şiddetsizlik kültürü, küresel vatandaşlık ve kültürel çeşitliliğin takdir edilmesi ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısının önemi öne çıkmaktadır. İlgili rapor UNESCO'nun yanı sıra UNICEF, Dünya Bankası, UNFPA, UNDP, BM Kadınları ve UNHCR gibi kuruluşlardan 50 uzman tarafından hazırlanmıştır. Rapor, birçok ülkenin ekonomilerini bilgiye dayalı politikalara dönüştürmek ve hammaddelere bağımlılığı azaltmak için sürdürülebilir kalkınmaya yönelik politikalar uygulamak ve enerji güvenliğinin yanı sıra iklim değişikliğiyle mücadele, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşmada eğitimin rolüne, yaşam boyu öğrenme yaklaşımı içinde erişime, zorunlu eğitiminin 12 yıla çıkarılmasına, okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınmasına, toplumsal cinsiyet eşitliğinden ve eğitim hakkının elde edilmesinde cinsiyet eşitliğinin önemine özellikle değinmiştir. Günümüzde yaşanan pandemiye o dönemde dikkat çekilerek fırsat eşitliğinin sağlanmasında bilgi ve işlem teknolojilerinin önemine vurgu yapılmıştır. Politika oluşturma ve eğitim sistemlerinin yönetimi için sağlam kanıtlar üretmek ve hesap verebilirliği sağlamak için kapsamlı ulusal izleme ve değerlendirme sistemleri geliştirilmesi ve bu sürecin takip edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: UNESCO, kapsayıcı eğitim, hayat boyu öğrenme

Overview of Promising Practices in the UNESCO 2030 Education Report: Document Review

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization or abbreviated as UNESCO's 2030 educational objectives report which is prepared to provide inclusive and egalitarian education and to encourage lifelong learning. In the study, document analysis method, one of the descriptive research techniques, was used. The report highlights the importance of sustainable development and sustainable lifestyles of all students, human rights, gender equality, culture of peace and non-violence, appreciation of global citizenship and cultural diversity, and the contribution of culture to sustainable development. The report was prepared by UNESCO as well as 50 experts from organizations such as UNICEF, World Bank, UNFPA, UNDP, UN Women and UNHCR. The report recommends implementing sustainable development policies to turn the economies of many countries into information-based policies and to reduce dependence on raw materials. Decisions have been taken regarding energy security, combating climate change and the role of education in achieving Sustainable Development Goals. Lifelong learning, increasing compulsory education to 12 years and pre-school education are expected to be within compulsory education. Special emphasis has been given to the importance of social gender equality and the importance of the gender equality right to get education. Attention being drawn to the pandemic experienced today, the importance of information and processing technologies was emphasized in ensuring equality of opportunity. It is recommended that comprehensive national monitoring and evaluation systems are developed and followed to ensure sound evidence and accountability for policy-making and management of education systems.

Keywords: UNESCO, inclusive education, lifelong learning

1. GİRİŞ

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) toplumsal cinsiyet eşitliği, yoksulluğun azaltılması, sürdürülebilir tüketim, güvenli şehirler ve barışçıl toplumlar gibi konuları tartışmak ve çözüm önerileri geliştirmek için Güney Kore'nin Incheon kentinde üye ülkelerin temsilcilerinin katıldığı bir toplantı düzenlemiştir. 2015 yılında gerçekleştirilen toplantıda 2030 yılına kadar eğitim ile ilgili hedeflerinin belirlenmesi ve belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için hangi adımların atılması gerektiği tartışılmıştır. Dünya genelinde eğitim imkanlarının farklılığından oluşan fırsat eşitsizliği ile ilgili küresel kalkınmanın geleceği hakkında yoğun ve geniş bir tartışma var. Bu tartışmalar artan küresel eşitsizlik, küresel ekonomik durgunluk, çatışma ve iklim değişikliği bağlamında gerçekleşmektedir. Bu bağlamda UNESCO bu raporda 2015 sonrası eğitim ve kalkınma gündemi ile ilgili yoksulluğu ortadan kaldırmayı, sosyal ve ekonomik gelişmeyi teşvik etmeyi, iklim değişikliğiyle mücadele etmeyi, fırsat eşitliğini teşvik etmeyi ve kaliteli eğitime erişimi hedefliyor.

1.1. UNESCO 2030 Raporu

UNESCO 2010 yılından bu yana dünya çapında bilim, teknoloji ve yenilikçilik (BTY), Araştırma ve Geliştirme (AR-GE) ve yüksek öğrenim gelişimi ile ilgili gelişmeler ve faaliyetler sunmaktadır. Önümüzdeki . on yıllarda eğitim için yeni bir vizyon ortaya koyan Eğitim 2030 forumu toplantısı 120'den fazla bakan, delegasyon başkanları ve üyeleri, çok taraflı ve ikili örgütlerin kurum ve yetkilileri ve sivil toplum, öğretmenlik mesleği, gençlik ve özel sektör temsilcileri dahil 160 ülkeden 1.600'den fazla katılımcı ile 2015 yılında gerçekleştirildi. Rapor üç küresel genel bakış bölümünden oluşmaktadır: Birinci bölümde etkili bir büyüme stratejisi arayışında bir dünya başlığı, ikinci bölümde yenilik ve hareketlilikteki eğilimleri izleme başlığı, üçüncü bölümde bilim ve mühendislikte cinsiyet farkı azalıyor mu? başlıklarına değinilmiştir. Ülkeye veya bölgeye özgü 24 bölüm vardır. Her biri bir bölgeyi veya ülkeyi kapsayan 50'den fazla uzman tarafından rapor hazırlanmıştır. Rapor, birçok ülkenin ekonomilerini bilgiye dayalı politikalara dönüştürmek ve hammaddelere bağımlılığı azaltmak için sürdürülebilir kalkınmaya yönelik politikalar uygulamak ve enerji güvenliğinin yanı sıra iklim değişikliğiyle mücadele için "yeşil" teknolojilerin kullanımını teşvik etmek BTY politikalarını kullandığını ortaya koyuyor (UNESCO, 2015).

Hazırlanan raporun ilk bölümünde 1990 yılında Jomtien'de başlatılan ve 2000 yılında Dakar'da yinelenen eğitimin önemli ilerlemesini sağlamaya yardımcı olan dünya çapında Herkes için Eğitim hareketinin vizyonunu tekrar teyit ettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, eğitim hakkını ve diğer insan haklarıyla ilişkisini öngören uluslararası ve bölgesel sayısız insan hakları sözleşmesinde yansıtılan vizyonu ve siyasi irade yeniden teyit edilmiştir. Bunların gerçekleşmesi için yürütülen çaba gösterildiğini ancak herkes için eğitime ulaşmaktan çok uzak olduğumuzun büyük bir endişesini dile getirmişlerdir. Daha sonra 2000 yılından bu yana Herkes için Küresel Eğitim (HKE) hedefleri ve eğitimle ilgili Binyıl Kalkınma Hedefleri (BKH) ve kaydedilen dersler konusunda kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmiş, kalan zorlukları incelemiş ve önerilen Eğitim 2030 gündemi ve Eylemin yanı sıra gelecekteki öncelikleri ve başarısı için stratejiler üzerinde de bu deklarasyon kabul edilmiştir (UNESCO, 2015).

Raporun vizyonu, kalkınmanın ana itici gücü olarak ve önerilen diğer Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH)'ne ulaşmada eğitimin önemli rolünü tanıyarak yaşamları eğitim yoluyla dönüştürme olarak belirlenmiştir. Bütünsel, hırslı ve istek uyandıran tek bir yenilenmiş eğitim gündemine aciliyet duygusu vererek, kimseyi geride bırakılmayacağı taahhüt edilmiştir. Bu yeni vizyonda önerilen SKH'inde 'Kapsamlı ve eşitlikçi kaliteli eğitim sağlayın ve herkes için yaşam boyu öğrenme fırsatlarını teşvik edin' ve buna karşılık gelen hedefler tarafından tamamen gerçekleştirilmesi istenmiştir. Yine belirlenen vizyonun dönüştürücü ve evrensel olduğu, ayrıca insan haklarına ve haysiyetine dayanan; sosyal adalet, koruma, kültürel, dilsel ve etnik çeşitlilik ve ortak sorumluluk ile hesap verebilirlik bir eğitim ve gelişim vizyonundan esinlenmiştir;. Eğitimin bir kamu malı, temel bir insan hakkı ve diğer hakların gerçekleştirilmesini güvence altına almak için bir temel olduğu teyit edilmiştir. Barış, hoşgörü, insani tatmin ve sürdürülebilir kalkınma için gerekliliği ile eğitimin, tam istihdam ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasının anahtarı olduğunu vurgulanmıştır. UNESCO olarak çabalarının yaşam boyu öğrenme yaklaşımı içinde erişim, eşitlik, kalite ve öğrenme çıktılarını odaklayacağı belirtilmiştir (UNESCO, 2015).

Son 15 yılda eğitime erişimin yaygınlaştırılarak dünya genelinde ortalama dokuz yılı zorunlu olan 12 yıllık eğitimin ücretsiz, kamu tarafından finanse edilen, adil, nitelikli ilk ve orta öğretim sağlanmasını sağlayacağı belirtilmiştir. Ayrıca, okul öncesinde en az bir yılı ücretsiz ve zorunlu eğitim verilmesini ve tüm çocukların nitelikli erken çocukluk gelişimi, bakımı ve eğitimine erişimini teşvik edilmektedir. Ayrıca, tüm çocukların okula devam etmesini ve öğrenmelerini sağlamak için acil, hedefli ve sürekli eylem gerektiren okul dışı çocukların ve ergenlerin büyük nüfusu için anlamlı eğitim ve öğretim fırsatları sağlanması kararlaştırılmıştır (UNESCO, 2015).

Eğitim olanaklarından herkesin eşit oranda faydalanması, dönüştürücü bir eğitim gündeminin temel taşı olup erişim, katılım ve öğrenme çıktılarındaki her türlü dışlama ve marjinalleşme, eşitsizlik ve eşitsizliği ele ortadan kaldırmayı hedeflenmiştir. Bu hedeflere uygun olarak eğitim politikalarında gerekli değişiklikleri yapmayı ve çabaların kimsenin geride kalmamasını sağlamak için özellikle dezavantajlı olanlara odaklamayı taahhüt edilmiştir (UNESCO, 2015).

Sekizinci maddede toplumsal cinsiyet eşitliğinden ve eğitim hakkının elde edilmesinde cinsiyet eşitliğinin önemi belirtilmiştir. Tüm ülkeleri cinsiyet eşitliğine duyarlı politikaları geliştirmeye, planlama ve öğrenme ortamlarını desteklemeye, toplumsal cinsiyet konularının öğretmen eğitimi ve müfredatta yaygınlaştırılmaya ve okullarda cinsiyete dayalı ayrımcılığı ve şiddeti ortadan kaldırmaya davet edilmiştir.

Kaliteli eğitimi ve gelişmeleri ölçmek için girdilerin, süreçlerin ve sonuçların ve mekanizmaların güçlendirilmesini gerektiren öğrenme çıktılarının iyileştirilmesini sağlamayı hedeflemiştir. Bunun için iyi kaynaklara sahip, verimli ve etkin bir şekilde yönetilen sistemlerde öğretmenlerin ve eğitimcilerin güçlendirilmesini, yeterince işe alınmasını, iyi eğitilmesini, profesyonel ve kalifiye olmasını, motive edilmesini ve desteklenmesini sağlanacaktır. Kaliteli eğitim yaratıcılığı ve bilgiyi teşvik eder ve analitik, problem çözme ve diğer üst düzey bilişsel, kişilerarası ve sosyal becerilerin yanı sıra okuma yazma ve matematik okuryazarlığının temel becerilerinin kazanılmasını sağlar (Liu ve Lin, 2014). Ayrıca, sürdürülebilir kalkınma eğitimi (SKE) ve küresel vatandaşlık eğitimi yoluyla vatandaşların sağlıklı ve tatmin edici yaşamlar sürmesine, bilinçli kararlar vermesine ve yerel ve küresel zorluklara cevap vermesine olanak tanıyan beceri, değer ve tutumları geliştirir (Burmeister, Rauch, ve Eilks, 2012). Bu bağlamda, 2014 yılında Aichi Nagoya'daki UNESCO Dünya SKE Konferansı'nda başlatılan SKE Küresel Eylem Programının uygulanmasını ve 2030 yılına kadar sürdürülebilirliği sağlamak için insan hakları eğitiminin önemini de vurgulanmıştır (UNESCO, 2015).

Onuncu maddeden itibaren eğitim ve öğretimin niteliğinin artırılması için bilgi işlem teknolojileri (BİT)'in kullanılmasının önemine değinilmektedir. Herkes için, tüm ortamlarda ve tüm eğitim seviyelerinde kaliteli yaşam boyu öğrenme fırsatlarını teşvik eder (Sarkar, 2012). Bu, kalite güvencesine özen göstererek kaliteli teknik ve mesleki eğitim ve öğretime ve yüksek öğrenime ve araştırmaya adil ve artırılmış erişimi içerir. Buna ek olarak, esnek öğrenme yollarının sağlanması ve yaygın ve yaygın eğitim yoluyla edinilen bilgi, beceri ve yeterliliklerin tanınması, onaylanması ve akreditasyonu önemlidir. Ayrıca, tüm gençlik ve yetişkinlerin, özellikle de kız ve kadınların, ilgili ve tanınmış işlevsel okuryazarlık ve aritmetik yeterlilik düzeylerine ulaşmalarını ve yaşam becerileri kazanmalarını ve yetişkinlere öğrenme, eğitim ve öğretim fırsatları sunmaları gerekmektedir. Ayrıca bilim, teknoloji ve yeniliği güçlendirmeye, eğitim sistemlerini, bilgi dağıtımını, bilgi erişimini, kaliteyi ve etkili öğrenmeyi ve daha etkin hizmet sunumunu güçlendirmek için bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) kullanılmalıdır (UNESCO, 2015).

Ayrıca, bugün, dünyadaki okul dışı nüfusun büyük bir kısmının çatışmalardan etkilenen bölgelerde yaşadığına ve eğitim kurumları, doğal afetler ve pandemilere yönelik krizlerin, şiddetin ve saldırıların eğitim ve gelişmeyi aksatmaya devam ettiği konusunda ciddi endişelere dikkat çekilmiştir. Ülke içinde yerinden olmuş kişiler ve mülteciler de dahil olmak üzere, bu bağlamlarda çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin ihtiyaçlarını karşılamak için daha kapsayıcı, duyarlı ve esnek eğitim sistemleri geliştirmesi gerekmektedir. Eğitimin şiddet içermeyen güvenli, destekleyici ve güvenli öğrenme ortamlarında sunulması gerektiğini vurgulanmıştır. Acil durum müdahalesinden iyileşme ve yeniden yapılanmaya kadar yeterli bir kriz müdahalesini öneriyoruz; daha iyi koordine edilmiş ulusal, bölgesel ve küresel tepkiler; çatışma, acil durum, çatışma sonrası ve erken iyileşme

durumlarında eğitimin sürdürülmesini sağlamak için kapsamlı risk azaltma ve hafifletme için kapasite geliştirme gerekmektedir (UNESCO, 2015).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, UNESCO 2030 eğitim raporunda belirlenen hedefleri ve bu hedeflerin nasıl gerçekleştirileceği ile ilgili yapılması gereken çalışmaları ortaya koymaktır.

Araştırmanın Problemi

1. UNESCO 2030 eğitim raporunda yer alan amaç, stratejik yaklaşımlar, hedefler ve göstergeler başlığı altında belirlenen beş alt başlık ile ilgili hedefler nelerdir?

2. UNESCO 2030 eğitim raporunda yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesinde ortaya koyulan ilkeler nelerdir?

2. YÖNTEM

Nitel araştırma yöntemini esas alan, veri toplama aracı olarak doküman (belge) inceleme tekniğinin kullanıldığı bu çalışmada, verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesinde temel amaç; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Doküman incelemesi özellikle doğrudan görüşme ve gözlem yapmanın mümkün olmadığı durumlarda tek başına bir araştırma yöntemi olarak kullanılmaktadır. Bu yöntem, araştırılması planlanan konular hakkında bilgi içeren yazılı ve sözlü materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen, olay veya olgular hakkında, bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi, geleneksel olarak, tarihçiler, antropologlar ve dil bilimcilerin kullandığı bir yöntem olmakla birlikte, sosyologlar ve psikologlar da doküman incelemesi kullanarak önemli kuramların geliştirilmesine katkıda bulunmuşlardır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmamızda yapılan doküman incelemesinde araştırılması planlanan konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Araştırmamızda değerlendirilmesi yapılan 2030 Eğitim Raporu, eğitim programı ve öğretim alanında iki uzman araştırmacıya incelenilerek uzman görüşü alınmıştır. Rapor incelemesi tamamlandıktan sonra her uzmana diğer uzmanın yaptığı değerlendirmeler de kontrol ettirilerek geçerlik ve güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmada UNESCO 2030 eğitim raporu ile bu rapor ve ilgili rapor hakkında yayımlanan bilimsel araştırmalar analiz kapsamına alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu belirlerken nitel araştırmalarda kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre tipik durum örnekleme bir yeniliğin veya yeni oluşturulmuş bir uygulamanın gözler önüne serilip tanıtımı yapılması amacıyla yeniliğin veya uygulamanın etki ettiği bir durum arasından en ilişkili olanının seçimi söz konusudur. Buradaki amaç tipik durumları çalışma grubu olarak evren hakkında genel bir kaniya varmak değil, belirli bir konu ile ilgili bilgi sahibi olmak ve bu yeterince bilgi sahibi olmayanları aydınlatmaktır. Eğitim raporu birçok ülke tarafından kabul edilmesine rağmen yeterince bilimsel araştırma bulunmamaktadır. Bu kapsamda Burmeister, Rauch, ve Eilks, (2012); Baskaran, (2017); Liu, SC ve Lin, (2014); Sarkar, (2012); Torres, (2018) tarafından yayımlanan makaleler incelenmiştir.

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerinin toplanması için UNESCO 2030 Eğitim raporu temele alınmıştır. Ayrıca ilgili raporla ilgili Web of Science ve Google Akademik veri tabanları üzerinde tarama yapılmıştır. Ayrıca veri tabanlarının yanı sıra, web günlükleri ve basın yayın siteleri üzerinden de alanyazın taraması yapılmıştır.

"UNESCO 2030", "Education 2030", "Incheon Declaration" ve "UNESCO" anahtar kelimeleriyle yapılan aramalar sonucunda araştırmalara ulaşılmıştır. Araştırmalar üzerinde yapılan ön inceleme sonucunda bulunan makalelerden araştırmamıza uygun olanlar incelemeye alınmıştır. Araştırmamıza uygun olmayan sağlık ve uluslararası ilişkiler gibi araştırmalar değerlendirmeye alınamamıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre betimsel analiz yönteminde, araştırma kapsamında toplanan verilerin, önceden saptanmış temalara göre özünün yansıtılması ve yorumlarda bulunulması söz konusudur. Bu doğrultuda araştırma kapsamında toplanan veriler, betimsel analize tabi tutulmuştur.

3. BULGULAR

2030 Eğitim raporunda amaç, stratejik yaklaşımlar, hedefler ve göstergeler başlığı altında belirlenen beş alt başlık bulunmaktadır: Politikaların, planların, mevzuatın ve sistemlerin güçlendirilmesi; Eşitlik, içerme ve cinsiyet eşitliğini vurgulama; Kalite ve öğrenmeye odaklanma; Yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmek; Acil durumlarda eğitimin ele alınması.

Kapsayıcı, eşitlikçi ve kaliteli eğitim sağlanması ve herkes için hayat boyu öğrenme fırsatlarını teşvik etmek amacıyla UNESCO Eğitim raporunun Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri aşağıdaki gibidir.

1. 2030'a gelindiğinde, tüm kız ve erkek çocuklarının ücretsiz, eşitlikçi ve kaliteli ilk ve orta öğrenimi tamamladıklarından emin olunmasıyla ilgili öğrenme çıktılarını ortaya koymak.

2. 2030'a kadar, tüm kız ve erkek çocukların ilköğretime hazır olmaları için kaliteli erken çocukluk gelişimi, bakımı ve okul öncesi eğitime erişiminin sağlanması.

3. 2030'a kadar, tüm kadınlar ve erkekler için uygun maliyetli ve kaliteli teknik, mesleki ve yüksek öğretime üniversite dahil eşit erişim sağlanması.

4. 2030'a kadar, istihdam, insana yakışır işler ve girişimcilik için teknik ve mesleki beceriler de dahil olmak üzere, ilgili becerilere sahip genç ve yetişkin sayısını önemli ölçüde artırmak.

5. 2030'a kadar eğitimdeki cinsiyet eşitsizliklerini ortadan kaldırmak. Engelli bireyler ve hassas durumdaki çocuklar da dahil olmak üzere, korunmasız kişiler için tüm eğitim ve mesleki eğitim seviyelerine eşit erişim sağlamak.

6. 2030'a kadar, tüm gençlerin ve hem erkek hem de kadın olan yetişkinlerin önemli bir bölümünün okuma yazma öğrenmeleri ve matematik okuryazarlığını elde etmesini sağlamak.

7. 2030'a kadar, tüm öğrencilerin, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam biçimleri, insan hakları, cinsiyet eşitliği, barış ve şiddetsizlik kültürünün geliştirilmesi yoluyla sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek için gereken bilgi ve becerileri edinmelerini sağlamak.

Alt hedefler ise aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

a. Çocuklara, engellilere ve cinsiyet eşitliğine duyarlı olan ve herkes için güvenli, şiddet içermeyen, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamları sağlayan eğitim tesisleri kurmak ve geliştirmek.

b. 2020 yılına kadar, gelişmiş ve diğer gelişmekte olan ülkelerde az gelişmiş ülkeler için bilimsel programlar hazırlamak. Gelişmekte olan ülkeler mesleki eğitim, bilgi ve iletişim teknolojisi, teknik, mühendislik de dahil olmak üzere yükseköğretime kayıt için, özellikle de en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan devletler ve Afrika ülkeleri için mevcut burs sayısını önemli ölçüde genişletmek.

c. 2030'a kadar, tüm ülkelerde öğretmen eğitimi için uluslararası işbirliği de dahil olmak üzere nitelikli öğretmen yetiştirmek için öğretmen eğitiminin niteliğini önemli ölçüde arttırmak.

Eğitim ve diğer SKH'lerde yer alan eğitim hedefleri ile ilgili Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşmak için yapılması gereken ulusal, bölgesel ve küresel çabalar aşağıdakilerdir:

- etkili ve kapsayıcı ortaklıklar kurmak;
- eğitim politikalarını ve birlikte çalışma biçimlerini geliştirmek;
- Herkes için son derece adil, kapsayıcı ve kaliteli eğitim sistemlerinin sağlanması;
- eğitim için yeterli finansman için kaynakları seferber etmek;

- tüm hedeflerin izlenmesi, izlenmesi ve gözden geçirilmesini sağlamak.

2030 Eğitim raporunun göstergeler bölümünde global, tematik, bölgesel ve ulusal olmak üzere dört seviye gösterge önerilmektedir. Bu göstergeler belirlenen beş kritere dayanmaktadır: İlgi düzeyi, hedefteki kavramlarla uyum, ülkeler arasında düzenli veri toplama için fizibilite yapılması, küresel olarak iletişim kolaylığı ve yorumlanabilirlik raporda belirlenen göstergeler aşağıdaki gibi açıklanmıştır:

- Global: Birleşmiş Milletler İstatistik Komisyonu tarafından ilgili hedeflere doğru ilerlemeyi izlemek üzere geliştirilen bir danışma süreci yoluyla geliştirilen, eğitim ile ilgili hedefler için küresel olarak karşılaştırılabilir küçük bir dizi gösterge,
- Tematik: Eğitim topluluğu tarafından ülkeler arasında eğitim hedeflerini daha kapsamlı bir şekilde izlemek için önerilen daha geniş bir küresel karşılaştırılabilir gösterge seti,
- Bölgesel: Küresel karşılaştırmaya daha az uygun olan kavramlar için belirli bölgesel bağlamları ve ilgili politika önceliklerini dikkate almak üzere geliştirilebilecek ek göstergeler,
- Ulusal: Ülkeler tarafından ulusal bağlamlarını dikkate almak ve eğitim sistemlerine, planlarına ve politika gündemlerine karşılık gelmek üzere seçilen veya geliştirilen göstergeler.

Eğitim 2030 raporunun Uygulama Yöntemleri bölümünde alınan kararların ve belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için aşağıdaki çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

Eğitim 2030'un uygulanması yönetim, hesap verebilirlik, koordinasyon, izleme, takip ve inceleme, raporlama ve değerlendirme için ulusal, bölgesel ve küresel mekanizmalar gerektirecektir. Ayrıca, ortaklıklar ve finansman da dahil olmak üzere, stratejilerin etkinleştirilmesini gerektirecektir. Eğitim 2030 uygulama mekanizmalarının temel amacı ülke önderliğindeki eylemleri desteklemektir. Etkili olmak için, bu mekanizmalar kapsayıcı, katılımcı ve şeffaf olacaktır. Mümkün olduğunca mevcut mekanizmalar üzerine inşa edileceklerdir (UNESCO, 2015).

Eğitim 2030 raporunun Etkili Koordinasyon bölümünde hedeflerin gerçekleştirilmesinde ülkelerin eğitim bakanlıkları tarafından birimler oluşturulması istenmektedir. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının da bu sürecin takipçisi olmaları gerektiği ifade edilmektedir.

Eğitim 2030 raporunun Kanıta dayalı politikaların izlenmesi, izlenmesi ve gözden geçirilmesi bölümünde şu ifadeler yer almaktadır:

Eğitim 2030'un başarısı için sağlam izleme, raporlama ve değerlendirme politikalarına, sistemlere ve araçlara dayalı izleme ve gözden geçirmeye ihtiyaç vardır. Eğitimde kalitenin izlenmesi, sistem tasarımı, girdiler, içerik, süreçler ve sonuçları kapsayan çok boyutlu bir yaklaşım gerektirir. Birincil olarak izleme sorumluluğu ülke düzeyindedir, ülkeler sivil toplumla istişare ederek ulusal önceliklere uyarlanmış etkili izleme ve hesap verebilirlik mekanizmaları oluşturmalıdır. Ayrıca, erken çocukluk gelişiminden yetişkinlere beceri kazanımına kadar, hayati boyu hangi kalite standartlarına ve öğrenme sonuçlarına ulaşılması gerektiği ve nasıl ölçülmesi gerektiği konusunda küresel düzeyde daha büyük bir konsensüs oluşturmak için çalışmalıdırlar. Buna ek olarak, ülkeler raporlamanın kalitesini ve zamanında geliştirilmeye çalışmalıdır. Bilgi ve verilerin herkes tarafından serbestçe erişilebilir olması gerekir. Mevcut raporlama mekanizmalarına dayanan ulusal düzeydeki veri, bilgi ve sonuçlar, gerektiğinde yeni veri kaynakları ile birlikte, bölgesel ve küresel düzeydeki incelemeleri bilgilendirecektir (UNESCO, 2015).

Eğitim 2030 raporunun sonuç bölümünden önceki bölümü finansman başlığı yer almaktadır. Bu bölümde hedeflere ulaşmada önemli finansmana ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Özellikle her düzeyde ve acil durumlarda herkes için yeterince kaliteli eğitim olmayan ülkelerde, sürdürülebilir, yenilikçi ve iyi hedeflenmiş finansman ve etkin uygulama düzenlemeleri gerektiği belirtilmiştir. Bu amaçla eğitime yapılan yatırımın yeniden canlandırılması ve mevcut yetersiz fonlamanın tersine çevrilmesi için kararlı bir ilk adım olarak Küresel Eğitim Fırsatlarının Finansmanı konusunda üst düzey bir Komisyon kurulduğu ifade edilmiştir. Hedeflerin gerçekleştirilmesinde finansman açığını kapatma çabaları ülkelerin kendi finansman bulma çabaları ile başlaması gerektiği özellikle sınırlı iç

kaynaklara sahip yoksul ve savunmasız ülkelerde uluslararası destek verilmesi yoksul ülkelerin, kamu kaynaklarını yurt içinde seferber etme çabalarını tamamlamada önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca alternatif ve yenilikçi finansman yaklaşımlarına da ihtiyaç duyulacağı vurgulanmıştır.

Eğitim 2030 raporunun sonuç bölümünde aşağıdaki taahhütler verilmiştir:

Uluslararası eğitim topluluğu olarak bizler, çocuklar, gençler ve yetişkinler için kapsayıcı ve eşitlikçi kaliteli eğitim sağlamak ve herkes için hayat boyu öğrenme fırsatlarını teşvik etmek için her şeyi kapsayan yeni bir yaklaşım üzerinde güçlü bir şekilde birlikteyiz. Tüm eğitim hedeflerine ulaşmak için birlikte çalışacağız; bu da eğitim dünyasında uluslararası işbirliğini güçlendirecektir. Eğitim 2030 raporundaki ilerlemeyi ilerletmek için yeni hedeflere ulaşmak için önemli ölçüde ek finansmana ihtiyaç olduğunu ve kaynakların en etkin şekilde kullanılması gerektiğini kabul ediyoruz. Ayrıca, iyi yönetim ve vatandaşların önderliğinde hesap verebilirlik ihtiyacını da vurguluyoruz. Eğitim 2030 raporunun eğitimde tarihi ilerleme kaydedeceğine inanarak, eğitimin dünyadaki yaşamları gerçekten dönüştürmesini sağlamak için cesur, yenilikçi ve sürdürülebilir eylemler taahhüt ediyoruz. Eğitim 2030 raporunun hedeflerine ulaşmak, başarının ancak herkes için ilan edilebileceği anlamına gelebilir (UNESCO, 2015).

Eğitim 2030 raporunun ekler bölümünde ilk ek bölümde önerilen 11 küresel göstergeler açıklanmıştır. İkinci ekte önerilen tematik gösterge çerçevesi açıklanmıştır.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Rapor, birçok ülkenin ekonomilerini bilgiye dayalı politikalara dönüştürmek ve hammaddelere bağımlılığı azaltmak için bilim, teknoloji ve inovasyon (BTİ) politikalarını kullanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Raporunda sürdürülebilir kalkınmaya yönelik politikaları uygulamak ve enerji güvenliğinin yanı sıra iklim değişikliğiyle mücadele için 'yeşil' teknolojilerin kullanımının önemine değinilmektedir. Rapor ayrıca, mali krize rağmen, Ar-Ge (2007-2013) için yapılan küresel harcamaların küresel ekonomiden daha hızlı büyüdüğünü göstermektedir.

Raporunda Ar-Ge harcamalarındaki bazı önemli küresel eğilimleri takip etmekte ve küresel finansal krizin Ar-Ge'deki yatırımları etkilemediği sonucuna varmaktadır 2013 yılında, dünya gayri safi yurtiçi araştırma ve geliştirme harcamaları (GSYH) önemli ölçüde artmış ve satın alma gücü paritesine ulaşmıştır (Baskaran, 2017). 2010-2015 yılları arasında yüksek ve düşük gelirli ülkeler arasında yakınsama eğilimi olduğunu, hem kamu hem de özel Ar-Ge önemli ölçüde ilerlediği belirtilmiştir.

Rapor, kadınların araştırma dünyasında azınlık olmasından dolayı endişeyi dile getiriyor. Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, kapsayıcı eğitimin yaygınlaştırılarak hem kız çocuklarının okumalarının önündeki engellerin kaldırılması hem de kadınların yüksek öğretimde istihdamlarının teşvik edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Ulusal eğitim politikaları ile ilgili olarak, BM üye ülkelerinin SKH'lere ulaşmaya yardımcı olmak için resmi bir taahhütte bulunmaları ve eğitim politikasında insan hakları ve temel özgürlükler dahil rapor sunmaları istenmektedir. Bununla birlikte, söylemler ve uygulamalar arasındaki ciddi tutarsızlıklar bulunmaktadır. Bir belgenin imzalanması bir politikanın uygulandığını anlamına gelmez ve ülkelerin eğitim politika uygulamalarını kendi kendine değerlendirilmesi taraflı olabilir (UNESCO 2017). Bazı ülkelerde siyasi ortamlar, küresel eğitimin ulusal eğitim politikalarına dahil edilmesini engelleyebilir. Ayrıca belirli konularda standartlaştırılmış testler (matematik, dil, bilim) bağlamında değerlendirilmesi yerine PISA gibi testlerin kullanılması daha doğru olacaktır. Bu nedenle eğitim konusunda çalışma yapan sivil toplum kuruluşlarının siyasetçilere taahhütlerini sürekli hatırlatması ve temel hesap verebilirlik araçları geliştirmesi önemlidir (Torres, 2018).

2030 yılına kadar hedeflere ulaşmak için en kritik strateji, ulusal müfredatta sürdürülebilir kalkınma ve küresel vatandaşlık eğitimi için eğitimin yaygınlaştırılmasıdır. Günümüzde ülkeler SKH ilkelerini çeşitli şekillerde ele almaktadır. Bunların arasında ders dışı faaliyetler, müfredatlar ve genel okul yaklaşımları bulunmaktadır. Beşinci UNESCO konsültasyonunda (2012) ülkelerin yaklaşık yüzde 50'sinin barış, şiddetsizlik, insan hakları ve temel özgürlükler, yüzde 16'sı kültürel çeşitlilik ve hoşgörü ve sadece yüzde 7'sinin sürdürülebilir kalkınma eğitimini kapsadığı sonuçlarına ulaşılmıştır (UNESCO 2017). Belirlenen hedeflerin

müfredat içeriğine ve ders kitaplarına nasıl çevrildiğini ve müfredatın gerçek eğitim kurumlarında nasıl uygulandığını daha iyi anlamak için karşılaştırmalı ve uluslararası araştırmalara ihtiyaç vardır.

Rapor sürdürülebilir kalkınmayı, küresel vatandaşlığı, insan haklarını, barışı vb. teşvik etmek için gereken bilgi ve becerilere değinmektedir, ancak söz konusu bilgi ve becerilerin özellikleri konusunda katılımcı ülkeler arasında net bir mutabakat bulunmamaktadır. Dahası, bilgi ve beceriler tutumların ve değerlerin gelişimi ile tamamlanması gerekirken yine fikir ve uygulama birliği yoktur. Küresel Vatandaşlık Eğitimi Çalışma Grubu bu zorluğu ele alıyor ve sekiz temel küresel vatandaşlık yeterliliğini belirlemiştir. Bunlar; 1) empati, 2) eleştirel düşünme / problem çözme; 3) başkalarıyla iletişim kurma ve işbirliği yapma becerisi; 4) çatışmaların çözümü; 5) kimlik duygusu ve güvenliği; 6) paylaşılan evrensel değerler (insan hakları, barış, adalet vb.); 7) çeşitliliğe saygı ve kültürlerarası anlayış; ve 8) küresel sorunların ve birbirine bağlılığın (çevresel, sosyal, ekonomik vb.) tanınması (Center for Universal Education at Brookings, 2017). Bu çalışmalar eğitim açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır, ancak empati, eleştirel düşünme, 'kimlik duygusu' veya çeşitliliğe saygı gibi yetkinliklerin farklı sosyal, kültürel ve kurumsal bağlamlarda adil ve etkili bir şekilde nasıl değerlendirilebileceği konusunda raporda yeterli açıklama bulunmamaktadır.

Eğitim politikaları, müfredat, öğretmen eğitimi ve öğrenci değerlendirmesi alanları ile ilgili yaşanan zorlukları karşısında farklı ülkelerin kaydettiği ilerlemeleri diğer ülkelerle paylaşmaları yararlı olacaktır. Ayrıca bu paylaşımlar, eğitim topluluğuna, bu alanlardaki söylemlerin eyleme geçmesini sağlama ve 2030 yılına kadar ortaya koyulan sürdürülebilir hedeflere ulaşmaya yöneltmek için bu eylemlerin nicel ve nitel değerlendirmelerini yapma konusunda yardımcı olacaktır. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri uluslararası toplumun daha iyi bir dünyaya doğru hareket etme taahhüdünü sağlaması açısından önemlidir.

Küresel Vatandaşlık Eğitimi hakkındaki fikirler birden fazla görüşe ve yaklaşıma tabi olabilir. Bununla ilgili farklı teorik ve pratik yorumlar ülkelerin politik, ekonomik ve bölgesel konumlarına göre uyarlanabilir.

KAYNAKÇA

Baskaran, A. (2017). *UNESCO Science Report: Towards 2030*. Institutions and Economies, [SI], s. 125-127. ISSN 2232-1349. Erişim: < <https://ijie.um.edu.my/article/view/5039> >. Erişim tarihi: 24 mart 2020.

Burmeister, M., Rauch, F. & Eilks, I. (2012). *Sürdürülebilir kalkınma eğitimi (ESD) ve kimya eğitimi*. Kimya Eğitimi Araştırma ve Uygulama , 13 (2), 59-68.

Center for Universal Education at Brookings. (2017). *A Global Compact on Learning: Taking Action on Education in Developing Countries*. Washington DC: Center for Universal Education at Brookings.

Liu, SC ve Lin, HS. (2014). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf bağlamında bilimsel yaratıcılık hakkındaki inançları. *Uluslararası Fen Eğitimi Dergisi* , 36 (10), 1551-1567.

Sarkar, S. (2012). *21. yüzyıl için yüksek öğretimde bilgi ve iletişim teknolojisinin (BİT) rolü*. Science, 1 (1), 30-41.

Torres, C. A. (2018). *UNESCO UCLA Chair on Global Learning and Global Citizenship Education*, Los Angeles, Spring 2018, number 2, ISSN 2475-6695

UNESCO. (2015). *Incheon declaration: Education 2030-Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all*. In *Symposium conducted at the meeting of World Education*, Incheon, Republic of Korea.

UNESCO. (2017). *Global Education Monitoring Report 2017/18. Accountability in education: Meeting our commitments*. Paris: Unesco.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. bs.)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.